

Naslov originala:

J. R. R. Tolkien

Unfinished Tales of Númenor and Middle-Earth

Unfinished Tales © The Tolkien Estate Limited and C R Tolkien 1980

Originally published in the English language by HarperCollins Publishers Ltd.

TOLKIEN and are registered trade marks of The Tolkien Estate Limited.

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2020

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

NEZAVRŠENE PRIČE

DŽ. R. R. TOLKIN

Prevela sa engleskog Milica Simić

SADRŽAJ

Predgovor	11
PRVI DEO: PRVO RAZDOBLJE	31
I O TUORU I NJEGOVOM DOLASKU U GONDOLIN	33
Napomene	72
II NARN I HIN HURIN	
Pripovedanje o deci Hurinovoj	79
Turinovo detinjstvo	79
Razgovor Hurina i Morgota	89
Turinov odlazak	91
Turin u Dorijatu	100
Turin među odmetnicima	111
O Patuljku Mimu	123
Turinov povratak u Dor-lomin	134
Turinov dolazak u Bretil	139
Putovanje Moruene i Nijenore za Nargotrond	143
Nijenora u Bretilu	153
Glaurungov dolazak	158
Glaurungova smrt	166
Turinova smrt	175
Napomene	182
Dodatak	187
DRUGI DEO: DRUGO RAZDOBLJE	201
I OPIS OSTRVA NUMENOR	203
Mapa Numenora	205
Napomene	211
II ALDARION I ERENDISA	213
Žena pomorca	213

Dalji tok priče	251
Napomene	259
Hronologija	259
III LOZA ELROSOVA: KRALJEVI NUMENORA	265
Od osnivanja grada Armenelosa do potapanja Numenora ..	265
Napomene	272
IV ISTORIJA GALADRIJELE I KELEBORNNA	
I AMROTA, KRALJA LORIJELE	277
O Galadrijeli i Kelebornu	283
Amrot i Nimrodela	291
Elesar	300
Napomene	304
Dodaci	309
Dodatak A: Šumski Vilovnjaci i njihov jezik	309
Dodatak B: Sindarinski prinčevi Šumskih Vilovnjaka	311
Dodatak C: Granice Lorijele	313
Dodatak D: Luka Lond Dair	315
Dodatak E: Imena Keleborn i Galadrijela	320
TREĆI DEO: TREĆE RAZDOBLJE	323
I PROPAST NA GLADENSKIM POLJIMA	325
Izvori legende o Izildurovoj smrti	330
Napomene	333
Dodatak: Numenorejske linearne mere	341
II KIRION I JORL I PRIJATELJSTVO GONDORA I ROHANA	345
Severnijaci i Kolovosci	345
Jorlov pohod	353
Kirion i Jorl	359
Nasleđe Izildurovo	368
Napomene	370
III POTRAGA ZA EREBOROM	382
Napomene	389
Dodatak: Napomene o tekstovima „Potrage za Ereborom” ...	389
Odlomci iz ranije verzije	390

IV POTERA ZA PRSTENOM	401
O kretanju Crnih Jahača onako kako je Gandalf ispričao Frodu	401
Druge verzije priče	406
O Gandalfu, Sarumanu i Okrugu	414
Napomene	418
V BITKE NA GAZOVIMA IZENA	422
Napomene	433
Dodatak	436
ČETVRTI DEO: ČETVRTO RAZDOBLJE	445
I DRUEDAINI	447
Verni kamen	451
Dodatne napomene o Druedainima	453
Napomene	456
II ISTARI	460
Napomene	474
III PALANTIRI	477
Napomene	488
Indeks	493

NAPOMENA

Bilo je neophodno da se na različite načine omogući razlikovanje autora i priređivača knjige u njenim pojedinim delovima, zbog raznolikosti tumačenja i napomena koje se u njoj javljaju. Reči autora date su kao osnovni tekst, krupnijim slovima; ako se u nekom od ovih osnovnih tekstova pojavljuju i reči priređivača knjige, one su odštampane sitnijim slovima i pomerene udesno u odnosu na marginu (na primer: str. 341). Međutim, u priči *Istorija Galadrijele i Keleborna*, u kojem preovlađuje tekst priređivača knjige, upotrebljen je obrnut postupak i tekst autora je taj koji je pomeren udesno. U Dodacima (kao i u *Daljem toku priče u Aldarionu i Erendisi*, str. 213) i tekst autora i tekst priređivača dati su sitnijim slovima, a citirane reči autora pomerene su udesno (na primer str. 190).

Napomene koje se nalaze u Dodacima date su kao fusnote, a ne kao zasebne odrednice obeležene brojevima; napomene koje su deo samog autora posebno su označene u celoj knjizi rečima: „[Napomena autora]”.

PREDGOVOR

Probleme s kojima se susreće onaj kome je data odgovornost za nečije delo nakon njegove smrti teško je rešiti. Neke osobe u ovom položaju mogu da odluče da materijal, kakav god da je, ne treba da učine dostupnim za objavljivanje, osim možda onih radova koji su u vreme pišćeve smrti bili potpuno završeni. U slučaju neobjavljenih rukopisa Dž. R. R. Tolkina ovo može izgledati, na prvi pogled, kao ispravan pristup, budući da ni on sâm, izuzetno kritički raspoložen i zahtevan u odnosu na svoje delo, ne bi ni pomislio da dozvoli da se, čak ni one od priča datih u ovoj knjizi koje su u najvećoj meri dovršene, objave bez daljeg rada na njima.

S druge strane, čini mi se da sama priroda i raspon njegove inventivnosti dovode u poseban položaj čak i one priče koje je on ostavio nezavršenim. Za mene se nije uopšte postavljalo pitanje treba li *Silmarilion* da ostane nedostupan čitaocima, bez obzira na stupanj nesređenosti u kojem je bio i uprkos poznatim, ali ne i ostvarenim, namerama moga oca da ga ponovo uobliči; u slučaju ove knjige ja sam nakon dugog oklevanja odlučio da je predstavim publici ne u obliku istorijske studije, kao skup različitih tekstova međusobno povezanih komentarima, već kao jednu završenu i povezanu celinu. Priče u ovoj knjizi, ukupno gledano, u sasvim su drugačijem položaju: one ne predstavljaju celinu i ova knjiga nije ništa više do zbirka rukopisa, raznovrsnih po obliku, nameri, stanju završenosti i vremenu nastanka (i po mom odnosu prema njima), čija je tema Numenor i Srednji svet. Međutim, argument za njihovo objavljivanje ne razlikuje se po svojoj suštini, iako ima manju snagu, od onog koji sam iskoristio da bih opravdao objavljivanje *Silmariliona*. Oni koji nisu želeli

da zaborave prizor Melkora i Ungolijanta kako gledaju s vrha Hijarmentira na „polja i pašnjake Javanine, zlaćane među visokim klasjem pšenice bogova”; senke Fingolfinovog naroda koje stvara Mesec prvi put uzdignut na Zapadu; Berena kako u obličju vuka vreba ispod Morgotovog prestola; ili svetlost Silmarila iznenada otkrivenu u tami šume Neldoret – smatraće, verujem, da je sve nesavršenosti u formi u ovim pričama nadvladao glas Gandalfa (koji se sada čuje poslednji put), dok začikava gospodstvenog Sarumana na sastanku Belog save-ta 2851. godine, ili dok u Minas Tiritu posle završetka Rata za Prsten objašnjava kako se to dogodilo da je on poslao Patuljke kao nezvane goste kod Bilba u Bagremovu ulicu; prizor izlaska Ulma, Gospodara Voda iz mora kod Vinjamara; Mablung od Dorijata koji se krije „kao voluharica” ispod ruševina mosta u Nargotrundu; ili prikaz smrti Izildurove dok ide, teturajući se, kroz blato na obali Anduina.

Mnoga od delâ u ovoj zbirci samo su razrade nečega što je drug-de već dato u kraćem obliku, ili se bar o tome govori na nekom dru-gom mestu; i mora se odmah reći da će oni čitaoci *Gospodara prste-nova* koji smatraju da je istorijska struktura Srednjeg sveta samo sredstvo a ne cilj, samo način pripovedanja a ne njegova svrha, i ko-ji osećaju malo potrebe za daljim istraživanjima radi njih samih, jer nemaju želju da saznaju kako su Jahači Rohana bili organizovani, ili bi najradije ostavili Divlje ljude iz Druadanske šume tamo gde su ih i našli, misliti da mnogo toga u ovoj knjizi nije bilo vredno toga da bude objavljeno. Sasvim je izvesno da moj otac ne bi smatrao da oni greše. On je u jednom pismu iz marta 1955. godine, pre objavljiva-nja trećeg toma *Gospodara prstenova*, rekao:

Sada bih želeo da nisam obećao nikakve dodatke! Jer mislim da njihovo pojavljivanje u sabijenom i skraćenom obliku nikoga ne-će zadovoljiti; sasvim sigurno neće mene; niti one koji, sudeći po (zapanjujućoj) količini pisama koje dobijam, vole tu vrstu stvari – i kojih je iznenađujuće mnogo; dok će oni koji uživaju u knjizi kao „herojskoj romansi” i smatraju „neobjašnjena moguća znače-nja” delom književnog efekta zapostaviti dodatke, što je po mom mišljenju veoma prikladno.

Nisam sada uopšte uveren da je tendencija da se cela ta stvar posmatra kao neka vrsta velike igre zaista dobra – sigurno za

mene nije, jer smatram to previše pogubno privlačnim. Verovatno to predstavlja odavanje počasti neobičnom efektu koju priča izaziva, s obzirom na to da je zasnovana na veoma razrađenom i detaljnom radu na geografiji, hronologiji i jeziku, tako da veoma mnogo njih bučno traži čiste „informacije” ili „znanje”.

U jednom pismu iz sledeće godine napisao je:

... Dok mnogi kao što ste vi traže mape, neki drugi žele geološke studije više nego imena mesta; mnogi žele gramatike vilovnjačkih jezika, fonologije i knjige primera; neki žele metriku i prozodiju... ; muzičari žele melodije i note; arheolozi žele keramiku i metalurgiju; botaničari žele precizniji opis *malorna*, *elanora*, *nifredila*, *alfirina*, *malosa* i *simbelminea*; istoričari žele više pojedinosti o društvenom i političkom uređenju Gondora; oni koji se bave opštim istraživanjima žele informacije o Kolovoscima, Haradu, poreklu Patuljaka, Mrtvim Ljudima, Beorninzima i dvojici Čarobnjaka koji nedostaju (od petorice).

Međutim, kako god da se pristupi ovom pitanju, za neke, kao što sam ja, postoji vrednost veća od samo one da se otkriju neobični detalji u tome što saznajemo da je Veantur Numenorejac dovezao svoj brod *Entulese* – „Povratak” – u Sive luke pri prolećnim vetrovima 600. godine Drugog razdoblja, da je grob Elendila Visokog njegov sin Izildur postavio na vrh brda-svetionika Halifirijen, da je Crni Jahač kojeg su Hobiti ugledali u magli i tami na drugoj strani reke kod Skele kod Baklberija bio Kamul, vođa Utvara Prstena iz Dol Guldura – pa čak i u tome da Taranon, dvanaesti kralj Gondora nije imao dece (činjenica zabeležena i u Dodatku *Gospodara prstenova*) što je povezano s tajanstvenim mačkama kraljice Berutjele.

Bilo je teško sastaviti ovu knjigu, i rezultat je donekle složen. Sva-ka od ovih priča je „nezavršena” u većem ili manjem stepenu i u različitom smislu te reči, i svaka je zahtevala drugačiji pristup; nešto dalje reći ću ponešto o svakoj od njih ponaosob, a ovde samo želim da skrenem pažnju na neke opšte crte.

Najvažnije pitanje bilo je pitanje doslednosti, što najbolje ilustruje deo pod naslovom *Istorija Galadrijele i Keleborna*. To je „nezavršena priča” u širem smislu značenja: ne radi se o naraciji koja se iznenada prekida, kao što je to slučaj s pričom *O Tuoru i njegovom*

dolasku u Gondolin; niti predstavlja niz odlomaka, kao što je to *Kirion i Jorl*, već predstavlja osnovnu nit u istoriji Srednjeg sveta koja nikada nije dobila ni svoju utvrđenu definiciju, a kamoli bila data u završenoj pisanoj formi. Unošenje neobjavljenih priča i nacрта na ovu temu istovremeno zahteva prihvatanje te istorije ne kao utvrđene, nezavisno postojeće realnosti o kojoj pisac „izveštava” (kao „ličnost” koja prevodi ili uređuje spise), već kao narastajuće i promenljive zamisli koja nastaje u njegovom umu. Kada je pisac prestao da objavljuje svoja dela, pošto ih je podvrgao svojoj detaljnoj kritici i upoređivanju, na osnovu onoga što se može naći u njegovim neobjavljenim rukopisima, ono što se dalje može saznati o Srednjem svetu često će biti u sukobu sa onim što je već „poznato”; novi elementi postavljeni u već postojeće zdanje u tim slučajevima manje će doprineti istoriji izmišljenog sveta, a više istoriji načina na koji je on stvaran. U ovoj knjizi sam od samog početka prihvatio da to tako mora biti; i osim u nekim zanemarljivim sitnim pojedinostima kao što su promene u terminologiji (gde bi zadržavanje oblika koji postoji u rukopisu dovelo do nesrazmerno velike zbrke ili nesrazmerno velikog prostora potrebnog za objašnjenje), nisam izvršio nijednu izmenu da bi ih uskladio s prethodno objavljenim delima, već sam skretao pažnju na te protivrečnosti i varijacije. U tom smislu *Nezavršene priče* su bitno različite od *Silmariliona*, gde je prvenstveni, mada ne i isključivi, cilj u njegovom priređivanju bio da se postigne kohezija, koliko unutarnja, toliko i spoljna; osim u nekoliko navedenih slučajeva ja sam se zaista prema objavljenom obliku *Silmariliona* odnosio kao prema utvrđenoj referentnoj tački istog reda kao što su rukopisi koje je moj otac sâm objavio, ne uzimajući u obzir bezbrojne „neautorizovane” odluke između više varijanti i međusobno suprotstavljene verzije koje su nastajale dok ga je stvarao.

Ova knjiga je po svojoj sadržini u potpunosti narativna (ili deskriptivna): sve rukopise o Srednjem svetu i Amanu koji su primarno filozofske ili spekulativne prirode ja sam isključio, i gde god se tako nešto povremeno pojavljuje nisam s tim nastavljao. Upotrebio sam jednostavnu strukturu kakva mi je odgovarala podelivši tekstove na delove koji odgovaraju trima prvim razdobljima, mada je to dovelo i do nekih neizbežnih preklapanja, kao što je to slučaj s legendom o Amrotu, koja se razmatra u *Istoriji Galadrijele i Keleborna*. Četvrti

deo knjige je Dodatak, i moglo bi se prigovoriti zašto se on pojavljuje u knjizi nazvanoj *Nezavršene priče*, s obzirom na to da su dela data u njemu generalizovani i diskurzivni eseji s malo ili nimalo elemenata „priče“. Deo o Druedainima uključen je u ovu knjigu zbog priče *O vernom kamenu*, koja predstavlja njegov manji deo; zbog njega sam odlučio da uključim i delove o Istarima i Palantirima, budući da su oni (pogotovu ovi drugi) predmeti za koje je interesovanje izrazilo mnogo ljudi, a ova knjiga mi se činila kao odgovarajuće mesto da se izloži sve ono što o tome može da se kaže.

Moglo bi da se pomisli da je na nekim mestima dato previše napomena, ali može se videti da je do toga došlo, manje zahvaljujući priređivaču, tamo gde ih ima najviše (kao što je to slučaj sa pričom *Propast na Gladenskim poljima*), a više zahvaljujući autoru, koji je u kasnijem periodu svog stvaralaštva imao običaj da radi na taj način, baveći se nekim temama paralelno, i pomoću međusobno isprepletanijih i povezanih napomena. Pokušao sam jasno da razgraničim šta je posao priređivača, a šta nije. Upravo zbog ovog obilja originalnog materijala datog u napomenama i dodacima smatrao sam da ne treba da ograničim odrednice date u indeksu samo na tekstove, već da je potrebno da one obuhvate sve delove knjige, izuzev predgovora.

Postavio sam čitaocu kao zadatak prilično dobro poznavanje objavljenih dela mog oca (prvenstveno *Gospodara prstenova*), jer bi učiniti drugačije umnogome povećalo prisustvo priređivača u ovoj knjizi, kojeg je već ionako sasvim dovoljno. Ipak sam uključio kratke definicije za gotovo sve najvažnije pojmove date u indeksu, u nadi da ću tako poštediti čitaoca stalnog traženja objašnjenja na nekom drugom mestu. Ako za nešto nisam dao adekvatno objašnjenje, ili sam nenamerno ostao nejasan, *Kompletan vodič kroz Srednji svet* Roberta Fostera predstavlja divljenja vredno referentno delo, u šta sam se uverio njegovom čestom upotrebom.

Stranice na koje se upućuje u *Silmarilionu* odnose se na izdanje u broš povezu; a za *Gospodara prstenova* date su po nazivu toma, knjige i poglavlja.

Sada slede primarno bibliografske napomene o svakom od dela datih u ovoj knjizi.

• • •

I

O Tuoru i njegovom dolasku u Gondolin

Moj otac je više nego jednom rekao da je *Pad Gondolina* bila prva priča o Prvom razdoblju koju je sastavio, i ne postoji nijedan dokaz u prilog suprotnom. U jednom pismu iz 1964. godine izjavio je da ju je napisao „iz glave” 1917. godine za vreme odsustva iz armije zbog bolesti, a u drugim prilikama kao datum nastanka naveo je 1916. ili 1916–1917. godinu. U pismu koje je meni napisao 1944. godine, rekao je: „Počeo sam da pišem (*Silmarilion*) u rovu, pretrpanom, ispunjenom bukom muzike sa gramofona”; i zaista neki stihovi pesme u kojoj se pojavljuje sedam imena Gondolina nažvrljani su na pozadini parčeta papira na kojem je zapisan „lanac komande u bataljonu”. Ovaj najraniji rukopis još uvek postoji i njime su ispunjene dve male školske sveske; napisan je žurno olovkom, a onda, velikim delom, prekriven mastilom, uz mnoštvo izmena. Na osnovu ovog teksta moja majka je, verovatno 1917. godine, ispisala urednu kopiju; ali i u nju je kasnije unošeno mnogo izmena, u vreme koje ne mogu precizno da odredim, ali je to verovatno bilo 1919–1920. godine, u vreme kada je moj otac boravio u Oksfordu kao deo tima koji je radio na tada još nezavršenom Rečniku. U proleće 1920. godine pozvan je da pročita neki svoj esej u Književnom klubu svog koledža (Ekseter); i pročitao je *Pad Gondolina*. Beleške o tome šta je nameravao da kaže u uvodu za svoj „esej” i danas postoje. On se najpre izvinio što nije bio u stanju da napiše traženi rad, a zatim je rekao: „Stoga sam morao da pročitam nešto što je već bilo napisano, i u očajanju sam uzeo ovu priču. Ona, naravno, nije nikada pre toga ugledala svetlost dana... Kompletan ciklus događaja u jednom Vilinskom svetu koji sam zamislio tokom vremena već je prilično narastao (ili, bolje rečeno, već je bio konstruisan) u mom umu. Neke od epizoda već su bile nažvrljane... Ova priča nije najbolje od njih, ali

je jedina koja je dosad pregledana i koju se, koliko god da je taj pregled bio nedovoljan, usuđujem da naglas pročitam”.

Priča *O Tuoru i izgnanicima iz Gondolina* (kako je glasio prvobitni naslov *Pada Gondolina*) ostala je netaknuta mnogo godina, mada je moj otac u jednom trenutku, verovatno između 1926–1930, napisao kratku, sažetu verziju priče koja sada predstavlja deo *Silmariiona* (čiji se naslov, slučajno, prvi put pojavljuje u njegovom pismu *Obzerveru* od 20. februara 1938); i ona je kasnije promenjena da bi se dovela u sklad sa izmenjenim zamislima u drugim delovima knjige. Mnogo kasnije, on je započeo posao na potpuno izmenjenoj priči pod naslovom *O Tuoru i padu Gondolina*. Čini se veoma verovatnim da je to napisao 1951. godine, pošto je *Gospodar prstenova* bio završen ali je njegovo objavljivanje i dalje bilo neizvesno. Iako je veoma promenjena po stilu i sadržaju, u njoj je, ipak, zadržano mnogo toga suštinskog datog u priči koju je napisao u svojoj mladosti; *O Tuoru i padu Gondolina* trebalo je da pruži, sa svim pojedinostima, celu legendu datu u vidu kratke priče u dvadeset trećem poglavlju objavljenog *Silmariliona*; ali, nažalost, otac nije otišao dalje od dolaska Tuora i Voronvea do poslednje kapije i trenutka kada Tuor ugleda Gondolin preko ravnice Tumladena. Ne zna se zašto je priču na ovom mestu ostavio nezavršenu.

To je tekst koji je ovde dat. Da bi se izbegla zabuna, promenio sam mu naslov u *O Tuoru i njegovom dolasku u Gondolin*, s obzirom na to da nam ništa ne govori o samom padu grada. Kao što je kod mog oca to uvek slučaj, postoji po nekoliko varijanti, i u jednom kratkom odlomku (kada se Tuor i Voronve približavaju reci Sirion i prelaze preko nje) nekoliko verzija koje se međusobno nadmeću; stoga je ovde određeni urednički rad bio neophodan.

Treba kao izuzetnu činjenicu naglasiti da je jedini potpuni prikaz koji je moj otac napisao o Tuorovom boravku u Gondolinu, njegovoj vezi sa Idrilom Kelebrindal, rođenju Earendilovom, izdajstvu Maiglinovom, pustošenju grada i odlasku begunaca – priču koja predstavlja centralnu tačku u njegovoj zamisli Prvog razdoblja – bila priča koju je napisao u svojoj mladosti. Međutim, nesumnjivo je da ta (izuzetna) priča nije bila pogodna da bude uvršćena u ovu knjigu. Napisana je u vrlo arhaičnom stilu kojim se moj otac služio u to vreme,

i neizbežno u sebi sadrži zamisli nespojive sa svetom *Gospodara prstenova* i *Silmariliona* kakvi su objavljeni. Ona, zajedno sa ostalim delima iz najranije faze mitologije, pripada *Knjizi izgubljenih priča*, koja je delo izuzetno značajno za svakoga koga zanima poreklo Srednjeg sveta, ali koje zahteva da čitaocima bude predstavljeno isključivo kao opširna i složena studija.

II

Pripovedanje o deci Hurinovo

Razvoj legende o Turinu Turambaru na neki način je najzamršenija i najsloženija od svih priča o Prvom razdoblju. Poput priče *O Tuoru i padu Gondolina*, ona se vraća do samih početaka i po nastanku postoji u obliku veoma ranog proznog narativnog teksta (jednog od onih iz *Izgubljenih priča*) kao i u obliku duge nedovršene poeme u stihovima u kojima je zastupljena aliteracija. Međutim, koliko god da kasnija, „duga verzija” o *Tuoru* nikada nije mnogo odmakla, toliko je moj otac uspeo da mnogo bliže završetku privede kasniju, „dugu verziju” *Turina*. Ona je nazvana *Narn i Hin Hurin*, i to je tekst koji je dat u ovoj knjizi.

Postoje, međutim, velike razlike u toku duge poeme *Narn* u stepenu u kojem se naracija približava završenom ili konačnom obliku. Deo kojim se završava (od Turinovog povratka u Dor-lomin do Turinove smrti) podvrgnut je samo marginalnim uredničkim izmenama, dok je prvi deo (do kraja Turina u Dorijatu) zahtevao povećiku reviziju i selekciju, a na nekim mestima i sažimanje, s obzirom na to da je originalni tekst bio fragmentaran i nepovezan. Ipak, centralni delovi priče (Turin među odmetnicima, Mim Sitni Patuljak, Zemlja Dor-Kuartol, Smrt Belega od Turinove ruke i Turinov život u Nargotrundu) predstavljali su mnogo veći problem za priređivača. *Narn* je ovde najmanje završen, u tolikoj meri da na nekim mestima postoje samo nacrti kako bi priča mogla dalje da se odvija. Moj otac je još uvek razvijao ove delove kad je prestao da radi na njima; a kraća verzija za *Silmarilion* trebalo je da sačeka sve dok *Narn* ne bude potpuno završen. Pripremajući *Silmarilion* za objavljivanje, ja

sam izvukao, silom prilika, većinu teksta za deo priče o Turinu baš iz ovog materijala, koji je izuzetno složen zbog svoje raznolikosti i međusobnih povezanosti.

Za prvi odeljak centralnog dela, sve do početka Turinovog boravka u Mimovoj kući na Amon Rudu, ja sam napisao priču, u skladu s drugim delovima *Narna*, na osnovu postojećeg materijala (s nedostatkom jednog dela, videti str. 123. i napomenu 12); ali odatle pa nadalje, sve do Turinovog dolaska do Ivrina nakon pada Nargotron-da, smatrao sam da nema svrhe da to pokušavam. Mesta koja nedostaju u *Narnu* ovde su prevelika i jedino bi mogla da se ispune tekstom koji je objavljen u *Silmarilionu*; ali u Dodatku (str. 187) naveo sam pojedine izolovane odlomke iz dela one duže priče koja je trebalo da bude napisana.

Poređenje trećeg odeljka *Narna* (koji počinje povratkom Turina u Dor-lomin) sa *Silmarilionom* (str. 252–264) pokazaće mnoge bliske veze, pa čak i podudarnost u izboru reči, dok u prvom delu postoje dva duža odlomka koja sam isključio iz ovog teksta (videti str. 80 i napomenu 1, i str. 89 i napomenu 2), jer su one veoma slične odlomcima koji se pojavljuju na drugim mestima i uključene su u objavljeni tekst *Silmariliona*. Ovo postojanje preplitanja i povezanosti jednog teksta sa drugim može se objasniti na više načina, gledano iz različitih uglova. Moj otac je uživao u ponovnom pripovedanju iste priče na različitim nivoima; ali neki delovi nisu zahtevali prošireniji pristup u dužoj verziji, i nije bilo potrebe da se zbog toga ponovo uobličuju. S druge strane, dok je sve još bilo neodređeno a konačna organizacija završene priče daleko, jedan isti odlomak mogao je biti postavljen, probe radi, u bilo koju od njih. Međutim, objašnjenje za ovo može da se pronađe i na jednom drugom nivou. Legendama kao što je ova o Turinu Turambaru data je posebna pesnička forma još davno – u ovom slučaju to je *Narn i Hin Hurin* pesnika Dirhavela – i rečenice pa čak i cela poglavlja iz nje (pogotovu trenuci velikog retoričkog intenziteta, kao što je onaj kada se Turin pre smrti obraća svom maču), morale su biti potpuno sačuvane od strane onih koji bi kasnije načinili sažetu istoriju Starijih dana (što je *Silmarilion* bio zamišljen da bude).